

XXV Liceum Ogólnokształcące
im. Stefana Żeromskiego
w Krakowie

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych w roku szkolnym 2025/2026 zakres podstawowy

klasa 1a, 1b, 1c, 1d, 1e

Podstawa programowa:

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I Wiedza.

1. Charakteryzowanie elementów kompetencji przedsiębiorczych, wyjaśnianie zależności zachodzących między nimi i rozumienie ich roli we współczesnym świecie.
2. Rozumienie znaczenia i wyzwań pracy zespołowej oraz poznanie technik ją wspomagających.
3. Charakteryzowanie etapów zarządzania projektami.
4. Identyfikowanie podstawowych rodzajów ryzyk związanych z realizacją projektów.
5. Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami i poznanie roli państwa w procesach gospodarczych.
6. Zaznajomienie się z prawami i instytucjami chroniącymi konsumenta.
7. Rozumienie różnych postaw ludzi wobec pieniędzy oraz konsekwencji wynikających z tych postaw.
8. Charakteryzowanie usług finansowych ważnych dla gospodarstwa domowego.
9. Rozumienie metod aktywnego poszukiwania pracy.
10. Wyjaśnianie zasad zarządzania przedsiębiorstwem.
11. Znajomość procesu planowania własnego biznesu.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.

1. Analiza własnych kompetencji przedsiębiorczych i przygotowanie planu działania zmierzającego do ich rozwoju.
2. Współpraca w zespole i skuteczne organizowanie pracy zespołu w celu realizacji określonego zadania.
3. Prowadzenie dyskusji i argumentowanie w trakcie pracy zespołowej.
4. Formułowanie i uzasadnianie celów, planowanie, prezentowanie zakresu i realizacja prostych zadań projektowych.
5. Samodzielne obserwacje zjawisk zachodzących w gospodarce i wyciąganie wniosków na podstawie tych obserwacji.
6. Uwzględnianie prostych informacji gospodarczych oraz podstawowych wskaźników ekonomicznych w podejmowanych decyzjach dotyczących życia prywatnego i w planach na przyszłość.
7. Planowanie budżetu gospodarstwa domowego ze świadomością konsekwencji nadmiernego zadłużania się.
8. Analizowanie wpływu podatków na budżet gospodarstwa domowego i możliwości wykorzystania ulg.
9. Dobieranie oferty usług finansowych do własnych potrzeb.
10. Dobieranie odpowiednich form oszczędzania i inwestowania z uwzględnieniem towarzyszącego im ryzyka i adekwatnie do sytuacji gospodarstwa domowego.
11. Obserwowanie dynamicznie zmieniającego się rynku pracy i rozpoznawanie kompetencji na nim oczekiwanych.
12. Sporządzanie dokumentów aplikacyjnych podczas ubiegania się o pracę.
13. Kształtowanie umiejętności autoprezentacji i formułowania konstruktywnych opinii zwrotnych.
14. Samodzielne analizowanie zjawisk zachodzących w najbliższym otoczeniu i formułowanie na ich podstawie pomysłów na własny biznes.
15. Przygotowanie do planowania własnej działalności gospodarczej.

III. Kształtowanie postaw.

1. Dostrzeganie znaczenia i konieczności ciągłego doskonalenia kompetencji przedsiębiorczych w życiu osobistym i społeczno-gospodarczym.
2. Dostrzeganie znaczenia kreatywnego myślenia w tworzeniu pomysłów na biznes oraz rozwiązywaniu problemów w życiu osobistym i zawodowym.
3. Docenianie roli przedsiębiorców budujących w sposób odpowiedzialny konkurencyjną gospodarkę oraz dostrzeganie znaczenia wolności gospodarczej i własności prywatnej jako filarów społecznej gospodarki rynkowej.
4. Przyjmowanie postaw patriotyzmu gospodarczego, rozumianego jako odpowiedzialność konsumentów i ludzi biznesu za dobrobyt gospodarczy i społeczny kraju.
5. Dostrzeganie konsekwencji działań nieetycznych związanych z finansami.
6. Świadomość konsekwencji związanych z nieodpowiedzialnym zadłużaniem się i mechanizmów wychodzenia ze spirali zadłużenia.
7. Samoświadomość i przyjmowanie odpowiedzialności za swoją karierę zawodową.
8. Docenianie roli postaw przedsiębiorczych pracowników w rozwoju biznesu i przedsięwzięć społecznych.
9. Docenianie roli przedsiębiorcy i osób zarządzających w osiąganiu celów przedsiębiorstwa.
10. Otwarcie na szanse pojawiające się w otoczeniu, podejmowanie inicjatywy, pomysłowość i determinacja w realizacji celów.
11. Respektowanie praw ochrony własności intelektualnej.

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY

dopuszczający Uczeń:	dostateczny (tak jak na ocenę dopuszczający a ponad to) Uczeń:	dobry (tak jak na ocenę dopuszczający a ponad to) Uczeń:	bardzo dobry (tak jak na ocenę dopuszczający a ponad to) Uczeń:	celujący (tak jak na ocenę dopuszczający a ponad to) Uczeń:
I. OSOBA PRZEDSIĘBIORCZA				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest przedsiębiorczość, • wymienia bariery kreatywności • opisuje aktywną postawę człowieka • przedstawia umiejętności osoby przedsiębiorczej • wyjaśnia różnice między komunikacją społeczną a komunikacją interpersonalną, • odróżnia komunikację werbalną od komunikacji niewerbalnej, • wymienia środki komunikacji interpersonalnej • wyjaśnia, na czym polega wywieranie wpływu na ludzi, • wymienia reguły wpływu społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy osoby przedsiębiorczej, • definiuje pojęcia <i>kompetencje twarde</i>, <i>kompetencje miękkie</i> • identyfikuje elementy, które składają się na kompetencje osoby przedsiębiorczej, • wyjaśnia pojęcie <i>samoakceptacja</i> • wyjaśnia, czym są bariery komunikacyjne i podaje ich przykłady, • charakteryzuje elementy procesu komunikacji • wskazuje przyczyny zakłóceń w procesie komunikacji • wymienia techniki pozytywnego wywierania wpływu na ludzi, • podaje sytuacje wykorzystywania reguł wpływu • odróżnia perswazję od manipulacji • 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje swoje mocne i słabe strony, a następnie posiadane cechy osoby przedsiębiorczej, • określa własne kompetencje przedsiębiorcze, • określa, jakie znaczenie ma umiejętność komunikacji jako element kompetencji przedsiębiorczych, • wymienia zasady skutecznych negocjacji, 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega znaczenie przedsiębiorczości w życiu osobistym i rozwoju społeczno-gospodarczym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej • rozpoznaje wybrane techniki manipulacji i stosuje sposoby obrony przed manipulacją, • 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje plan rozwoju własnych kompetencji przedsiębiorczych,

II. PODEJMOWANIE DECYZJI, PRACA ZESPOŁOWA I KREATYWNE MYŚLENIE

<ul style="list-style-type: none">• wyjaśnia, na czym polega zarządzanie czasem,• wyjaśnia znaczenie pracy zespołowej,• wyjaśnia, czym są innowacje,• wymienia przynajmniej trzy metody zarządzania sobą w czasie• wymienia cele podejmowania decyzji• wyjaśnia czynniki wpływające na podjęcie decyzji• przedstawia bariery utrudniające podejmowanie decyzji• wyjaśnia pojęcia <i>grupa społeczna, lider</i>	<ul style="list-style-type: none">• charakteryzuje etapy podejmowania decyzji,• wyjaśnia, na czym polega kreatywne myślenie i dlaczego pomaga ono w rozpoznawaniu szans rynkowych,• charakteryzuje główne bariery ograniczające kreatywne myślenie,• rozróżnia rodzaje innowacji,• wymienia przykłady źródeł innowacji,• wyjaśnia pojęcia <i>innowacyjność i kreatywność</i>• wymienia techniki <i>pobudzające kreatywność</i>• wymienia źródła innowacji• rozpoznaje przykłady inicjatywności• przedstawia konsekwencje złego zarządzania czasem• opisuje metody i techniki zarządzania sobą w czasie• wymienia metody wspomagające proces decyzyjny (analiza SWOT, burza mózgów, drzewko decyzyjne)• wymienia zasady dobrej współpracy• wymienia bariery budowania zespołu	<ul style="list-style-type: none">• stosuje wybrane metody wspomagające podejmowanie decyzji (np. burzę mózgów),• stosuje wybrane techniki pobudzające kreatywność,• wyjaśnia na podstawie wybranych przykładów, jak innowacje wpływają na zdolności konkurencyjne przedsiębiorstw,	<ul style="list-style-type: none">• stosuje wybrane techniki zarządzania czasem (m.in. planuje zadania z uwzględnieniem swoich ról życiowych),• rozpoznaje i omawia bariery oraz problemy w tworzeniu i funkcjonowaniu zespołów,	<ul style="list-style-type: none">• organizuje jako lider pracę hipotetycznego zespołu,
---	---	---	---	---

III. ZARZĄDZANIE PROJEKTAMI

<ul style="list-style-type: none">• wyjaśnia istotę projektu,• wymienia przykładowe cechy lidera zespołu projektowego,• wymienia możliwe źródła finansowania projektu,	<ul style="list-style-type: none">• charakteryzuje czynniki decydujące o dobrej organizacji pracy zespołu,• wymienia i charakteryzuje role w projekcie,	<ul style="list-style-type: none">• definiuje cele projektu za pomocą metody SMART,• określa i charakteryzuje poszczególne etapy projektu na wybranym przykładzie,	<ul style="list-style-type: none">• przygotowuje strukturę prac projektowych, w tym określa zadania projektowe,• określa zadania i role poszczególnych członków zespołu na przykładzie wybranego projektu,• przygotowuje harmonogram i prosty budżet projektu,	<ul style="list-style-type: none">• weryfikuje na wybranym przykładzie harmonogram i budżet projektu oraz wprowadza konieczne zmiany w harmonogramie i budżecie,• identyfikuje główne problemy oraz ryzyka pojawiające się podczas realizacji projektu, a następnie dokonuje ich analizy w sprawozdaniu cząstkowym,• przygotowuje sprawozdanie z realizacji wybranego projektu,
--	--	---	--	---

IV. GOSPODARKA RYNKOWA

<ul style="list-style-type: none">• wyjaśnia, na czym polega rozwój społeczno-gospodarczy,• wymienia przejawy współczesnego patriotyzmu gospodarczego w życiu codziennym,• wymienia filary gospodarki rynkowej i je charakteryzuje,• wyjaśnia, czym są budżet państwa, nadwyżka budżetowa, deficyt budżetowy i dług publiczny,	<ul style="list-style-type: none">• określa rolę przedsiębiorczości w rozwoju społeczno-gospodarczym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej,• wykazuje zalety gospodarki rynkowej,• analizuje dochody i wydatki budżetu państwa i przykładowej jednostki samorządu terytorialnego,• klasyfikuje rodzaje rynków według wybranych kryteriów,	<ul style="list-style-type: none">• wymienia i omawia podstawowe parametry charakteryzujące gospodarkę (PKB, inflację, zatrudnienie, bezrobocie),• wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na funkcjonowanie państwa i gospodarki,• wymienia i charakteryzuje główne modele struktur rynkowych (monopol, oligopol, konkurencję	<ul style="list-style-type: none">• określa zależności między podmiotami gospodarki rynkowej,• analizuje na przykładzie przebieg krzywej podaży i krzywej popytu,• podaje różnice między reklamacją niezgodności towaru z umową a gwarancją,	<ul style="list-style-type: none">• wykazuje negatywne skutki ograniczonej konkurencji i potrzebę przeciwdziałania jej,• wyznacza na prostych przykładach punkt równowagi rynkowej,• sporządza przykładową reklamację,
---	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest rynek i jakie pełni funkcje w gospodarce, • wyjaśnia, na czym polega prawo popytu i prawo podaży, • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>konsument, gwarancja, reklamacja, zakupy na odległość,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące wielkość popytu, • wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące wielkość podaży, • wymienia i charakteryzuje podstawowe prawa konsumenta, 	<p>monopolistyczną, konkurencję doskonałą),</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zjawiska nadwyżki rynkowej i niedoboru rynkowego, • wymienia instytucje zajmujące się ochroną konsumentów oraz określa cele i zadania tych instytucji, • określa, czym jest patriotyzm zakupowy oraz jakie są jego przejawy w życiu codziennym, 		
IV. FINANSE OSOBISTE				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest pieniądź, • wyjaśnia, czym jest postawa wobec pieniędzy, • wymienia i wyjaśnia podstawowe zasady tworzenia budżetu gospodarstwa domowego, • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>podatki, osoba fizyczna, osoba prawna,</i> • wymienia podstawowe rodzaje podatków w Polsce, • wyjaśnia, kto i od czego płaci podatek PIT, • definiuje dochód, przychód i kwotę wolną od podatku. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy pieniądza, • rozróżnia wybrane typy postaw ludzi wobec pieniędzy, • wymienia zalety i wady wybranych typów postaw ludzi wobec pieniędzy, • określa podstawowe kategorie dochodów i wydatków gospodarstwa domowego, • opracowuje budżet domowy • określa i omawia funkcje podatków, • przedstawia sposoby obliczania podatku PIT. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje funkcje i formy pieniądza, • wyjaśnia zjawisko inflacji, • określa własną postawę wobec pieniędzy, • wyjaśnia, czym jest dojrzałość finansowa, • omawia praktyczne sposoby zarządzania budżetem domowym, • wymienia i opisuje podatki opłacane przez członków gospodarstwa domowego, • dobiera sposób rozliczeń podatku PIT i ulgi możliwe do zastosowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia obieg pieniądza w gospodarce, • podaje przyczyny i skutki inflacji, • charakteryzuje poziomy dojrzałości finansowej, • formułuje rady dotyczące unikania spirali zadłużenia oraz możliwości wyjścia z niej, • charakteryzuje rolę podatku VAT. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sposoby przeciwdziałania inflacji, • wyjaśnia, czym jest inteligencja finansowa, • omawia wpływ podatków na funkcjonowanie gospodarki, przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych.

Kryteria oceniania projektu edukacyjnego

<ul style="list-style-type: none">• zgłosił się do pracy nad realizacją projektu, ale jej nie podjął,• pomimo pomocy nauczyciela i kolegów wykonuje tylko niektóre powierzone mu zadań.	<ul style="list-style-type: none">• wykonuje większość powierzonych mu zadań z pomocą nauczyciela lub kolegów,• wykonuje samodzielnie zadania o mniejszym stopniu trudności,• stara się współpracować z innymi uczniami.	<ul style="list-style-type: none">• prawidłowo wykonuje zadania wynikające z realizacji projektu,• zbiera wskazane przez nauczyciela lub grupę materiały potrzebne do realizacji projektu,• bierze udział w prezentacji projektu.	<ul style="list-style-type: none">• samodzielnie wykonuje wszystkie powierzone zadania,• aktywnie uczestniczy w realizacji projektu,• rzetelnie wykonuje powierzoną mu pracę,• bierze udział w prezentacji projektu.	<ul style="list-style-type: none">• bierze aktywny udział w realizacji projektu,• mobilizuje innych uczniów do działania,• twórczo rozwiązuje problemy,• podaje ciekawe pomysły do realizacji projektu,• uczestniczy w całości prac nad projektem.
--	--	---	---	--

Ocenę niedostateczny otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymogów na ocenę dopuszczający; nie podjął się wykonania projektu edukacyjnego